

ESQTC

NR. 1
TALV
1990

EESTI RAADIOAMATÖÖRIDE TEATAJA

C Q E S!

Koos lühilaineamatöörismi arenguga Eestis tekis ka vajadus erialase trükisõna järele. Paul Sammeti (ex ES7D) mälestustest teame, et esimene raadiotele pühendatud ajakiri «Eesti Raadiolained» nägi ilmavalgust 1924. aasta juunis. Kaks aastat hiljem ilmus ajakirja «Raadio» esimene number. Järgmine katse oli 1928. a. — kuukirja «Raadiolained» väljaandmine. Kahjuks lõppesid need sporaadilised ettevõtmised ületamatute maandumsmuredega kirjastajatele.

Tõsisemaks trükiseks osutus 1935. aastal Arnold Isotamme (ex ES5F) toimetamisel ilmunud ajakiri «Raadiotehnika», milline sisaldas eriosa «Lühilained». Seda osa toimetas heal tasemel Ants Pärjel (ex ES7C). Ajakiri tutvustas Eesti raadioamatöörade tegevust ja saavutusi ning kirjeldas ka saatjate ja vastuvõtjate ehitust.

1938. aastal hakkas aga ilmuma Eesti Raadio Amatöörade Ühingu (ERAÜ) infobülletään «Ringkiri», millist paljundati rotaatoril. See sisaldas ühingu ametlikke teateid, uusi eeskirju, võistlusjuhendeid, ülevaateid ES-operaatorite tööst. Väljaannet ilmus kokku 24 numbrit, ilmumine lõpetas 1940. aastal kujunenud poliitilise olukorra tõttu.

Nagu näeme, on traditsioon olemas ja peame minema järjekordsele katsele. Aeg selleks tundub olevat küps.

«Perestroika» Eestis on jõudnud ka raadioamatöörade ellu. Loodan, et alaliseks kasutamiseks on tagasi saadud kutsungid seeriast ES, loomisel on Eesti Raadioamatöörade Liit — ERAÜ õigusjärglane. Alates selle aasta 1. jaanuarist on meie amatöörade kasutada kõik WARC-sagedusalad, tulekul on SSTV ja pakett-raadio. Probleeme aga jätkub. Kõik need vajavad valgustamist ja läbiarutamist. Lisaks on meil veel kasutada Eesti Sideministeeriumi infobülletääni «SRTV» leheküljed. Selle väljaandega teeme aktiivset koostööd ka edaspidi, kuid «SRTV»s on ilmselt otstarbekas avaldada ehituskirjeldusi, meetoodilisi nõuandeid jms.

Loomulikult saame ka edaspidi kõige värskemad uudised pühapäevastest ES1WA/ES9A raadiobülletäänidest, kuid raadiosaade ei asenda siiski trükisõna.

Soovin kõigile aktiivset kaastööd ning palju edu ja jõudu igapäevases harrastuses, häid sportlikke tulemusi!

ENN LIIVRAND, ES10V
Eesti NSV Raadiospordi Föderatsiooni
Presiidiumi esimees

1989. a. CQ WW DXC järelkaja

Mööduvaks sügis-talveks ennustati päikese aktiivsuse maksimumi. Oli ka kommentaare, et käesolev maksimum võib osutuda üheks tugevaimaks käesoleval sajandil üldse, seega vastupidiselt varasematele prognoosidele.

Idee kasutada seda soodsat olukorda töötamiseks 10 meetril CQ WW DX Contestis ja ehitada selleks efektiivne antenn, mõlkus juba mõnda aega mõttes. Paari kuuga valmis ja sai üles 2x6 el. Yagi. Antenn on 23 meetri kõrguse pöörleva masti küljes, alumine redel 12 meetrit maapinnast. Antennid on eraldi kommuteeritavad, s. t. soovi korral on võimalik toita antenne ka eraldi. Katsetamisel küll tundus, et enamikel juhtudel on optimaalne kasutada mõlemaid antenne koos, s. o. faseeritult.

Antenn valmis lõplikult vahetult

enne võistluste algust. Seetõttu ei jäänud aega häälestamiseks. Vaatamata sellele tundus antenn olevat piisavalt hea arvestuslikul kesksagedusel (SWR 1:1,1). Huvitav oli see, et kuigi enamikel juhtudel oli optimaalne kasutada mõlemat antenni koos, siis teatud tingimustes osutus paremaks ainult üks antenn. Nii olid päeval paljud eurooplased kõvemad ainult alumist Yagi kasutades. Sama efekt oli ka mõne USA idaranniku jaama puhul. Harva osutus paremaks ülemine antenn. Seda siis, kui bänd oli peaaegu kinni ja oli kuulda vaid nõrku signaale W6 ja KL7/KH6 suunast. Märgetavad olid ka müraspektri muudatused. Selge see, et kõik on seletatav antenni kiirgusdiagrammi muutustega üleminekul ühelt kombinatsioonilt teisele.

Contest ise algas tagasihoidlikes

levitingimustes. Esimeste tundide jooksul õnnestus pidada vaid mõned lähedased korrespondendid. Pidevalt olid kuulda vaid OH2BAH, SMØHTO ja mõned teised. Sedagi nõrkade signaalide ja tugevate feedingutega. Signaalid muutusid tugevamaks alles kell 7 hommikul ja sidepidamise kiirus hakkas kasvama, tekkis JA «pile-up». Järgnevate tundide aegu olidki põhilisteks vastajateks JA-d. Tulid ka vajalikud kordajad BY, KX6, KL7, A35, HL, 9N, KHØ, Euroopast 3A, HV jt. Samal ajal olid kuulda ka mõned Lõuna-Ameerika jaamad, muidugi üle pika tee. Kella 11–12 paiku hakkasid domineerima Euroopa jaamad. Antenni aeg-ajalt Aafrika ja Euroopa vahele sättides, tulid logisse 6W, 9J, 5Z. Jätkus ka JA-levi, kuid signaalide tugevus oli märgatavalt langenud. Hästi kõvasti (Järg 2. lk.)

1989 a. CQ WW DXC järelkaja

(1. lk. järg)

tulid VK/VU jaamad, kuid kahjuks neid oli vähe. Selliste keeruliste (igast suunast üheaegselt) levitingimustega oli töötada liiga kitsa antenniga küllaltki ebamugav. Esimene Põhja-Ameerika QSO tuli 12.41 Eesti aja järgi — KAIICR/VE1. Järgneva tunni jooksul olid korrespondentideks siiski põhiliselt Euroopa ning mõned Kariibi mere saarte ja Kesk-Ameerika kordajad. Pärast seda domineerisid USA idaranniku ja kesklääne korrespondendid. Üheaegselt täienes jõudsalt ka kordajate nimistu. Põhja-Ameerika «pile-up» aga lõppes kell 7 õhtul. Pärast seda õnnestus töötada vaid mõned Lõuna-Ameerika jaamad, sedagi läbi USA-pile-upi. Kuigi paarikümneks minutiks tekkis auk veel kord USA, seekord W6/W7 suunas, otsustasin

kell 21.30 puhkust võtta. Esimese päeva kokkuvõte ei lubanud head eesmärgiks oli tulemus üle 1 miljoni punkti. Peetud olid vaid 1400 sidet ja ka kordajate summa oli tagasihoidlik — enamus aega oli kulutatud CQ peale.

Pühapäeval alustasin kell 7 hommikul, band ei olnud veel lahti. Järgneva pooleteise tunni jooksul olid korrespondentideks põhiliselt Euroopa ja mõned Lähis-Ida jaamad. Seejärel tulid aga JA-d ja neile ei paistnud lõppu tulevat. Kordajad — KH2, TU, TR, VS6, ZD9, VK9 jt. Seejärel domineerisid jällegi põhiliselt eurooplased. Põhja-Ameerika suund avanes veidi hiljem, kui eelmisel päeval. Erinevalt laupäevast tundusid signaalid olevat tugevamad, uusi korrespondente jätkus poole kaheksani õhtul. Siis tekkis järsk auk ja tuli kasutada veel viimast võimalust kordajate loetelu täiendada. Lõuna- ja Kesk-Ameerika jaamad tulid endiselt tugevate S9+ signaalidega. Teatud üllatusega avastasin, et USA läänerannik

on ka veel elus. Kuigi W6/W7 signaalid tulid sügava QSB-ga, õnnestus nendega veel paar tundi töötada. Samaaegselt olid eetris paarikolm tugevat KH6 jaama, osa Lõuna-Ameerika korrespondentidest tulid logisid ikka samast W6-suunast. Tund enne võistluste lõppu jäi vaiksiks. Vahetult finaalis õnnestus pärast pooletunnist kutsumist (!), saada «läikiv» kordaja HC8 ja n.ö. mööda minnes Calapagost tulemuseks ta kutsunud OY9JDst.

Kokku oli tehtud nädalavahetusel 2921 sidet (s. h. 179 kordussidet). Arvesseminevaid sidepunkte 7045 ehk keskmise side väärtus 2,57 punkti. Töötatud oli jaamu 36 WAZ-tsoonist ja 122 DXCC-maast. Seega skooriks 1113110 punkti. Polegi halb?!

Tagantjärele tark olles peab tunnistama, et ei osanud loota bandi avanemist hilja õhtul ka laupäeval. Tuleval aastal jälle!

TIIT, ES7P

CQ, CQ, this is URORWH calling . . .

Idee sai teoks tänu lätlastele, kes tahtsid sõita Malõi-Võssotskile (4J1). Kuna neile aga luba ei antud, siis otsustasid lõunanaabrid rünnata Ruhnud — kah saar! Pole ka imekspandav, et neil nõrkus saarte vastu on, sest Lätis neid ju ei ole. Siin löi välja meite meeste uhkus oma maad kaitsta! Hellar 'FU, Heinar 'JW ja Mart 'BM asusid organiseerima meiepoolset dessanti. Tehti kõigepealt luureretk Ruhnule, lepitati kohalike võimuesindajatega kõiges kokku, hangiti ekspeditsiooni tarvis spetsiaalkutsung.

Lühikeste lainete eest kandsid hoolt viljandlased, kes selleks puhuks valmistasid ette kokkupandavad antennid: 2 el. 20 m, 3 el. 15 m ja 10 m ja palju traati madalamatele lainealadele. Organiseeriti ja varustati vajaliku aparatuuriga töökohad kahele operaatorile. VHF/UHF poole eest hoolitsesid kirjutise autor ja Mart 'BM.

Osa LL-meeskonnast ('FB ja 'JW) asusid teele Viljandist UAZ-veokil. ULL-tükid ja antennid leidsid sobiva koha 'BM «Lada» katusel ja järelkäruks, stardipaik Rapla Alust. Kohtumispäigaks-ajaks oli lepitatud 15. juuli 1989 Kuressaare linnas. Ülejäänud «teami» liikmed, s. o. Neil 'DO, Tiit 'RE, Arne 'RGN ja Valeri 'QA, pidid järgmisel päeval saabuma otse Ruhnule helikopteriga. Need olid plaanid. Tegelikult selgus sadamas, et meie renditud laevuke «Viiger» oli tugeva tuule tõttu veel Ruhnult saabumata. Õhtuks siiski laev randus ja algas kibe tegevus kogu kraami laadimiseks alusele. Ööbisime sealsamas ja järgmise päeva lõuna paiku algas 110 km pikkune ja rohkem kui 5 tundi kestnud

merereis. Õnneks oli meiesuguste maarottide jaoks meri tasane ja seekord sai jäetud kohalikud kalad ning kajakad täitsa nälga. Ruhnul olid helikopteril juba tund aega varem saarele saabunud poisid meil kail vastas. Tänu saare «kuberneri» saime kasutada veoautot. Taas kopsud õhku täis ja koorem laevalt kaile, edasi auto kasti, õiges kohas kastist jälle maha. Sai tehtud teinult kaks reisi, enne kui sadam meist ja meie kraamist klaariks saadi.

URORWH QTH oli ca 500 m sadamast mererannas. Täpsemalt 23°10' idapikkust, 57°45' põhjalaiust, LOC KO17OT ja saarte diplomid taotlejatele IOTA EU-34. Enne pimeduse saabumist jõudsime veel paarkümend meetrit 220 V õhuliini vedada ja püstitada telgi, 3 el. 10 m «Quadi», Inverted V madalamatele lainealadele ning 2 m eraldi telgis. Pimedas peeti juba esimesed sided 10-l (levi oli öö läbi Euroopasse — Es!) ja muidugi 2 meetril. Järgmisel hommikul seati töökorda ka teine positsioon 20/15 m.

2 m lainealal tahaksin peatuda natuke pikemalt, kuna see oli artikli autori hoole all. Kasutada oli «Icomi» multi-mode IC-290E koos eelja järelvõimendiga (PA 2xGI-7B), antenniks «armstrong-pöörjaga» 13 el. F9FT yagi. Levi oli väga mitmekesine, esinesid peaaegu kõik leviiliigid. Tropo abil oli 104. auroora abil 12, Es-sidesid 35 ja MS-QSO-sid 4 (PA, DL, F). Sealhulgas 57 CW, 54 SSB ja 44 FM sidet. Seega kokku tervelt 155 sidet 122 erineva korrespondendiga 12 DXCC maast, 49 ruudust ja 7 sektorist. Erinevate maade lõikes aga järgmiselt:

UR — 40, I — 38, OH — 28, SM — 7, UA1, UP ja ISØ — 3, DL, SP, UQ — 2 ja F, PA — mõlemast 1 side.

Esimene QSO oli 16. juunil UR2REF-ga Pärnust ja viimane OH5EK-ga 23. juunil. Eriti meelde jääv oli 17. juunil tekkinud FB Eslevi. 2 m laineala lihtsalt kubises Itaalia jaamadest. Töö käis põhiliselt SSB-l. Parimateks pean QSO-d kahe sardiinlasega: ISØAGP ja ISØOZK ruudust JM49 QRB 2314 km. Viimased on ka eeldatavasti (?) UR/ISØ esiksided. Samuti väärin märkimist MS-side prantslasega F6EYM-ga IN99 ruudust, kelleni vahemaa ligi 2000 km.

Kokku sai kõigil lainealadel logiraamatusse ca 4500 sidet 102 erineva DXCC-maa esindajaga.

Lisaks eetrielu nautimisele tundsin suurt mõnu suurepärasest ilmadest, võõrustajate saunast, kristallselgest mereveest ja üldse saare loodusest. See on tõesti veel reostamata (kui just välja arvata naftahoidla ümbrus sadamas), eriti saare keskosa.

Tagasi jõudsime Saaremaale 24. juunil kella ühe paiku.

Mälestuseks meeldivast üritusest saavad kõik meiega sidet pidanud Arne 'RGN-i kujundatud ja trükitud URORWH-i QSL-kaardi omanikuks. Kõik HF-sidet kinnitab UR1RWH/ES7WH, VHF-QSLs pse via UR1RWX/ES2WX.

73 de TOM, ES2RJ.
CUL in another DX'pedition
possibly in 1990.

Esimesed sammud 6 sm lainealal

Esimesed mõtted 5,6 GHz lainealast tekkisid 1984. aastal seoses selle bandi kavvavõtmisega N. Liidu meistrivõistlustel. Tehnilist kirjandust oli muidugi mingil määral võtta, aga oma praktiline kogemus puudus. Võis küll oletada, et 23 cm lainealal saadud nipid tulevad ka suks, kuid nagu hilisem asjade käik selgeks tegi, mitte nii palju, kui algul arvasime-lootsime.

Tegelikule tööle asusid Arvo (ES1QV) ja Mart (ES1NJ), seejuures täiesti erinevaid tehnilisi teid pidi. Mõlemad lähtusid küll vasa põhimõttest (vahesagedus 144 MHz), kuid ülikõrgsagedusosas kasutas Arvo nn. torutehnikat, Mart aga jäi kindlaks nn. strip-liini tehnikale. Esimese ehitusaasta lõpuks ei olnud veel kummagi sidepidamiseks vabake tulemusi. Ei olnud kasutada veel spektrianalüsaatorit, ei 5,6 GHz majakat. Järgnevalt Arvo jätkas oma jonnid, Mart aga loobus vasast ja läks üle eraldi RX/TX süsteemile. Antennideks kasutas Arvo 0,6 m diameetriga parabooli «Kassegren» tüüpi kiirgajaga, ü.k.s. osa eraldi plokina paiknes otse parabooli taga. Marti antenni peegel oli algul samasugune, kiirgaja aga veerandlaine vertikaaliga varustatud «õlletoop». Hiljem vahetati kiirgaja välja, ü.k.s. plokid (RX ja TX eraldi) paiknesid otse peegli fookuses, nii et signaalide tee (väljumine-sisenemine) käis kõige lühemat teed pidi — otse läbi lainejuhi otsikutes olevate «hornide».

Pärast vajaliku mõõteaparatuuri hankimist ja valmistamist, saadi tükikidele eluvaim korralikult sisse. Tulid muidugi ka esimesed praktilised tulemused — peeti esimene 6 cm kahepoolne QSO Eestis. Tõsi — QRB — kolm meetrit... Sama, 1987. ja septembrikuus, N. Liidu meistrivõistlusteks valmis juba 3 komplekti töökõlbuliku aparatuuri. Poltava lähedal peetud võistlustel sai sidesid kuni 30 km kaugusele, signaalide tugevus kuni S7. Ühel komplektidest oli väljundvõimsus ca 20...50 mW (ERP 20...50 W) ja kahel ülejäänul 200...500 mW (ERP 200...500 W). Kasutada olevate antennide võimendused olid 30 dBd ringis, nende suunanurgad «lehttris» 6...7°.

1988. aasta sügisel, olles puhkuse ajal Soomes, kohtusin mitme Soome mikrolaineharrastajaga. Vestlustes selgus, et ka põhjanaabritel on teatud huvi 6 cm laineala vastu. Nende «mikrolaineri», Jarmo Mäkineni (OH2MCU, rohkem tuntud OH3CU/2) aktiivset osavõtul leppisime kokku proovida. Läbirääkimiste ajal oli soomlastel tegelik QSO 6 cm-l veel pidamata, see tehti alles 1989. a. kevad-talvel OH3CU/2 ja OH3MA/2 vahel, QRB samuti paar-kolm meetrit. Eksperimentidel kasutati lineaarseid transvertreid, vahesagedus 144 MHz ja «sabapillidena» FT-200R. Väljundvõimsuseks arvati 5,6 GHz-l ca 100 mW, tööliik SSB.

Kui hakkasid levima kuuldused Leningradi «Interradio» poolt organiseeritavast kokkutulekust (augustis), milles pidi osalema hulk amatööre paljudest maadest ja kus pidi peetama esimene rahvusvaheline 6 cm (OH-UA) QSO, läks kiireks. Jarmo võttis minuga ühendust ja teatas — on kuulda jah sellisest üritusest (algataja UA1 SHF-Team, UA1MC jt.) ja et tal on nüüdseks valmis PA...6W OUTPUT! Oli aeg tegutseda. Eksperimentide päevaks määrasime 14. juuli 1989 13.00 UTC. Sageduseks leppisime 5669,9 MHz, tööliigiks CW. Abivahendiks 2 m FM «kantavad». Jarmo valis oma QTH-ks Helsingi ühe releetorni 1 m kõrgusele ehitatud platvormi. Koordinaatideks 24°55'28" idapikkust ja 60°12'12" põhjalaiust, QTH-lokaator KP2ØLE, kutsung — OH3CU/2.

Siinpool lahte sai asukohaks UR1RXM/ES2XMX QTH Rannamõisas. Tornmaja katusel olid antennid ca 80 m kõrgusel merepinnast. Koordinaadid vastavalt 24°31'01" idapikkust ja 59°26'04" põhjalaiust, QTH-lokaator KO29GK, kutsung UR1RWX/A. Arvutuste põhjal pidi olema igati garanteeritud otsenähtavus ja vahemaaks «ainult» 89 km. Jarmo arvutas igaks juhuks ka täpsed peilingud. Meie olime varustanud end selleks puhuks täpse merekompassiga.

Paar sõna kasutatud aparatuurist. Jarmo valmistatud GASFET PA-d kasutati vastuvõtul eelvõimendajana. Releede abil lülitati võimendi kord RX-i sisendisse, kord TX-i väljundisse ja muudeti töörežiimi (müra/signaali suhe). Antenniks kasutas Jarmo 60 cm diameetriga parabooli, kiirguriks lihtne dipool+reflektor. Võimendus ca 27 dBi. RX-i NF ca 5 dB.

UR1RWX/ES2WX kasutas 13,5 MHz VXO-ga tüüritavat saatjat (varaktor neljakordistajaga PA asemel) ja vastuvõtjat, mille «sabapillina» oli kasutusel IC-290E. Konverteri ostsillatori sagedus sai alguse 92 MHz kvartsist, sagedusel 1417,5 MHz (ca 2 W) järgnes jällegi varaktor-neljakordistaja. Palju täpselt sealt välja tuli — ei tea keegi...

14. juuli hommikul asusime Arvo «Ladal» täie koormaga teele UR1RXM suunas, et olla QRV 13.00 UTC. Lisaks olemasolevatele kätele ulatas oma kämbla Hellar (ES1II), nii et jõudsime õigeaks ajaks kõik korda. Antennid kinnitasime fotostatiivide külge (TNX Toivo, ES1DJ) ja suunasime merekompassi järgi täpselt arvutuste järgi määratud suunda. Ilm ei olnud suurem asi — poolpilves, kuid siiski sademeteta. Kontrollisime veel kord oma saatja signaali vastuvõtjas ja häälestust kokkulepitud sagedusele. Ka teisel pool Soome lahte oldi ettevalmistustega saadud ühele poole, millele tuli kinnitus 2 m FM-l juba tund

aega enne kokkulepitud «X-hetke». Leppisime ka kokku, et esimesena kutsub Jarmo — ikkagi võimsamad riistad. Sättisime end kuulama sagedusele 5669,9 MHz, kõikvõimalikud «gainid» maksimumis. Suur oli üllatus, kui «ICOM» hakkas laual perutama — «S»-meeter nurga taga, valjuhääldaja koonus välja hüppamas. Signaal oli ülitugev — 599+++ . Nii et varem tehtud peilimised ja asimuudi paikapanemine osutus tühjaks tööks. Kuid kes seda oskas arvata! Saime oma saatetsükli järel ka Jarmolt 599+++ raportid ja ajalugu oli tehtud — esimene rahvusvaheline QSO Eesti ja Soome vahel peetud. Kell näitas 12.25 UTC järgi, kuupäev — 14. juuli 1989. QRB — 89 km.

Hilisem Jarmo kommentaar: «Signaalid olid nii tugevad, et ei mingit sportlikku hasarti!» Muide, eksperimentide lõpuks Jarmo demonstree ris ka SSB-d, signaalid olid taas 59+++ ning kvaliteet FB!

Kahjuks ei saanud OH3MA oma seadmeid veel selleks ajaks töökorras ja jäi temaga sked veel lahtiseks. Pärast aga selgus, et ka tema üritas pooliku komplektiga ja koduühest. Jarmol õnestus ka OH3MA saada logisse 559/599 raportitega. Sellel momendil oli Jorma antenn meie suhtes 180°, OH3CU/2 raport 559.

Kuna esimese proovi ajal oli kuuldavus nii hea, siis leppisime kokku proovida veel kord väljapäeva ajal. Väljapäeva-eelsel nädalal oligi meil mitmeid proove. UR1RWX/A asukoht oli siis KO38GA Otepää lähedal. QRB võimalike korrespondentidega üle Soome lahe oli rohkem kui 200 km, otsenähtavusest ei tausunud mõeldagi. Kahjuks proovid seekord ei õnnestunud, teeme uuesti sellel aastal.

Arvo oli oma teamiga Lelle mäel (KO29KA) ja proovisid omakorda Jarmoga (nendevaheline kaugus oli tunduvalt lühem), kuid edutult. Proovisime meiega omavahel (QRB — 147 km), väljapäeva ajal veel UQ2GAJ-ga (KO16OX) 230 km kauguselt, kuid kõik edutult. Tundub, et selliste distantside puhul peab kõik ideaalselt klappima, väga head levitingimused kõigepealt.

Epiloogiks kujunesid N. Liidu ULL-meistrivõistlused, mis peeti augusti lõpul UP-maal. Klaipea lähistel olid töökorras kõik kolm 6 cm komplekti, operaatorid «vihased» ja saadi ka kõikide aegade parim tulemus — meistrivõistluste absoluutarvestuse medalid toodi kõik Eestisse ja loogiliselt jätkuna loomulikult võistkondlik esikoht. Võistkonna koosseis — UR2RJ/ES2RJ, UR2RRR/ES2RR ja UR2RDJ/ES1DJ. CONGRATS!

TOOMAS, ES2RJ

Tartu kõmu

Tallinna poolt Tartusse sõitva amatööri alati tähelepanelik silm jääb ehk peatuma ühel moodustisel EPA «torni» katusel. Ei, eksitust siin ei ole, tegemist on tõesti kolme laineala uhke Quadiga, mis kõrgustest alla linnale vaatab. Kahjuks on nii, et tänapäevase massikommunikatsiooni vastuvõtuseadmete paik-tiheduse juures on amatöör-raadiojaam ja tudengite ühiskodu praktiliselt ühitamatud nähtused. Selletõttu kipubki ka selle antennikaunitari põhitegevuseks olema igaks juhaks linnal silma peal hoida ja tuultele vastupanu osutada. Ometi on EPA katuse alt ja pealt tehtaval raadioamatöörismil ka kuulsusriikast lähiminevikku. Vana heal stagnaajal, kui kõrvalolev viiekruuseline «ühikas» toetas hoopis tagasihoidlikumaid antenne, tõi UR5ØC 1972. a. superrüügi 50. aastapäevale pühendatud sidemaratoni esikoha ja võidukarika Tartusse. Kaks aastat hiljem jätkas samast QTH-st R2D, seekord ületituduline 2. koht.

Täna elavad nii kogu U-maa kui ka Tartu raadioamatöörism üle mitte just oma parimaid päevi. Esimese subjekti edasisest käekäigust ei tea midagi arvata, ent teisel ehk õnnestub eluvaim ikka sees hoida. Vähemalt nii ma usun. Samas on selge, et ühe linna või regiooni amatöörismi seisukorda ei saa eraldada suuremast tervikust — meie lähinaabrite hädad on samalaadsed ja probleemide juured ulatuvad sügavuti minevikku, laiuti aga kaugemale väljapoole Eestit.

Sõjajärgsete aastakümnete raadioamatöörismil Tartu — see on valdkond, milles mina kuidagi kompetentne ei ole. Põhjuski väga lihtne — mind siis veel ei olnud olemaski. Olen ainult kuulnud hinnanguid ja värvikaid kilde

sellest kuulsusriikast ajast, mil elati tõsiselt seltsielu, korraldati raadionäitusi ja konverentse-kokkutulekuid, oldi kõigele muule liiksaks koguni eetris aktiivsed!

70-ndaid võib sportlikus mõttes ehk siinse raadioamatöörismi hülgajaks pidada: UR2BU, UR5ØC, R2D, UR2QI... Oli «team», oli «Tartu vaim», olid ettevõtmised ja tulemused. Pandi püsti antenne ja... intriige. Nii räägitakse.

Ise komistasin amatöörismile 1980. aastal veel koolipoisina. Peab märkima, et Tartu 2. Keskkool on olnud läbi viimaste aastakümnete ning kuni päris viimase ajani üks Tartu amatööride järelekasvu taime-lavasid. Nii mõnigi Eestis tuntud teatud amatöör on selle kooli vilistlane. Kahjuks aga on ala järjepidevus koolis ohus — ei leidu enam energilisi eestvedajaid.

Tundub, et kui 80-ndate esimesed paar aastat olid eelmise aastakümne järellainetuseks, siis edasi jäi vaid kerge pinnavirvendus. Suletleti ALMAVÜ Tartu Raadiotehnika-kool, kooli juures tegutsenud raadioklubist sai ALMAVÜ Tartu Tehnika- ja Spordiklubi sektsioon. Põlvkondade vahetuse probleemid ning muudki põhjused viisid olukorra edasisele halvenemisele. Endine ALMAVÜ Tartu RTK ülem V. Krivošei (UR2QI) astus perekondlikel põhjustel suurest spordist kõrvale, järjest vahetusid ülemused linna TSK-s, puumaja Kesk tänaval on amortiseerumas, lagunenud LL-antennide uuendamine tundub olevat vähe perspektiivikas. Seega siis on hetkeseis suurepärase, kuid mitte lootusetu! Isegi praegust olukorda ei iseloomusta ainult tumedad toonid. Kuigi enam kui viiekümnest kutsungiomanikust võib aktiivseid üles lugeda kahe käe sõrmedel ning mõne korra aastas teeb «piuksti» ehk teist niipalju, on vanker jälle tasapisi liikuma hakanud. On taaselustumas-moodustumas (noorem) teotaheline tuumik. Kuuldes juba pahast mõminat, tu-

leb siiski täpsustada — päris seisma pole see vanker küll (õnneks!) kunagi jäänud. Selle eest tuleb «aitäh!» jagada just neile, kes tõsiharrastuslikult Tartu klubi n.-õ. vee peal hoidsid ja hoiavad, kui professionaalne juhtimine ära lõppes-lõpetati. Sagedasemad klubiskäijad teavad, et ei tasugi eriti üllatuda, kui täiesti suvalisel nädalapäeval kesköötidel teatud aknad tuledest heledad.

Positiivsele poolele võib kanda viimaste aastate suurenenud aktiivsuse ultralühilaineil. UR1RWE (nu ES5WE) hästi kokkusobiv tandem Guido UR2MG/ES5MG ja Nikolai UR2RN/ES5RN ongi alates 1987. aastast põhirõhu asetanud VHF/UHF sagedusaladele. On ka tulemusi — kenad kaug-tropo ja Es siled. Jääb loota, et ka EME-siled ei jää kaugesse tulevikku. Nooremast generatsioonist peab mainima V. Allikut UR2RHH/ES5RHH, kes lühikese aja jooksul on kinnitanud enda kuulumist Eesti ULL-eliiti.

Lühilainetel on olukord mõneti problemaatilisem. Praegu ei tea Tartus olevat ühtegi korralikku LL-antenni, milline oleks ka võistluskõlbuline.

Asi, mis laiemale üldsusele ehk rohkem huvi võiks pakkuda, on diplom «Tartu». Selle eest «special thanks» Toomasele UR2RME/ES5RY, kelle ettevõtmisel ja organiseerimisel too diplom üldse teoks sai. Praeguseks on välja antud 14 diplomit, neist esimene ka ultralühilainetel. Diplom on muide saadaval erinevate kleepsudega, s. t. «HF-Award» ja «VHF-Award», täitmis tingimuste kohta on info saadaval kohalikes klubides. Diplom on nüguks (siidtrükkis) ja kindlasti kaunistab igaühe kollektsiooni. Soovin head tegutsemist!

Sellised on lood Tartu poolt vaadatuna.

ARVO, ES5M

HENNO USTAV

Mõnda Eesti raadioamatööriderist ja

Paljusid raadioamatööre huvitab, millal ja kuidas tekkis Eestis raadioamatöörism. Praegu, kui meie amatöörid on jalule seadnud oma rahvusvahelise õiguse kutsungitele algustähtedega «ES», pakub huvi, missugused olid esimeste Eesti amatöör-raadiojaamade kutsungid ja kuidas need saadi.

Neile küsimustele püüan järgnevate ridadega lühidalt vastata, kasutades allikmaterjalina suusõnalisi teateid ja mälestusi Eesti amatöör-raadio veteranidelt Karl Olof Leesmendilt, Aleksander Jätmarilt, Karl Kallemaalt, Olev Saarepilt, Paul Sammetilt, Aavo Talvelt ja paljudelt teistelt. Selles suhtes on eriti teaberikas P. Sammeti 1977. a. valminud pikem käsikiri «Raadioamatöörismi tekkimine Eestis ja selle areng 1924—1940».

Kuna selle lehe toimetusel on kaas hakata lähemal ajal avaldama

mainitud ajaloolist ülevaadet, siis olgu järgnev kokkuvõtlik lugu ühtlasi ka eelreklamiks.

*

Esimesed raadioamatöörider Eestis olid kolm noormeest Pärnus:

Eugen Tumma — sünd. 1. IV 1904 Varssavis, surn. represseerituna 15. II 1942 Gorki oblastis vangilaagris.

Vitali Aleksandrov-Suigussaar — sünd. 11. V 1907 Peterburis, surn. 24. VI 1969 Mallorca saarel, Baleaaridel.

Karl Olof Leesment — sünd. 5. VIII 1909 Pärnus, surn. 12. I 1987 Högänäs, Rootsimaal.

Nendest esimesena ehitas endale 1923. a. suvel lihtsa 2-lambilise audionvastuvõtja Eugen, teda abistas Vitali. Sellega kuuldi enamasti küll igasuguseid raadiotelegraafisaateid, harva mõnda ringhäälinguajama.

Selleks ajaks oli sõpradel juba teada, et mitmel maal tegutsevad samasugused asjast huvitatud, nagu nemad, kes aga omavad ka isiklike väikese võimsusega lühilainesaatjaid ja omavahel siled peavad — need on raadioamatöörider. Süvenes huvi hakata nende tegevust eetris jälgima. Õpiti selgeks morsetähestik ja harjutati kuulmise järgi vastuvõtmist.

K. O. Leesmendi esimene vastuvõtja sai valmis 5. augustil 1924, tema sünnipäeval. Selle aparaadiga alustatigi samal päeval järjekindlamalt Euroopa maade raadioamatöörider omavahelise siledpidamise jälgimist. Seda päeva, 5. august 1924, loetakse lühilaine raadioamatöörismi alguseks Eestis.

Tõotamas kuulnud amatöörjaamadele saadeti lihtpostkaartidel vastuvõtuteatisi, praeguse mõiste järgi QSL-kaarte, millele märgiti vastuvõetud jaama kutsung,

SIIN KOUVOLA

Iga side kui aken,
keel kui sidemete kett.

Tihti küsitakse minult, miks ma tege-
len eesti keelega. Teinekord naeratan,
kuid ei vasta. Mu süda on rahul, et
olen hõimurahva keelega üldse tegele-
ma hakanud. Kuna avanes üllatav või-
malus minu eesti keele harrastuse mo-
tiividest laiemale hulgale rääkida,
püüan seda järgnevas kirjatükis teha.

Arvan, et igaüks suhtleks kõige meel-
samini oma emakeeles. Aga pahatihti
sätume olukorda, kus pole muud välja-
pääsu, kui võtta omaks vastasmängija
nõuded. Eriti muidugi siis, kui partner
on mingi suurema keeleala esindaja.

Keel teeb inimesest inimese, või-
maldab tal olla iseenda esindaja, oma
rahvuskeele esindaja, oma rahva esin-
daja. Keel ühendab. Ühine keel side-
pidamisel on kahepoolse side üks täht-
samaid komponente. Keel annab kahe-
olsele sidele sisu, võimaluse sisu
edendada ning saada kinnitust infor-
matsiooni päralejõudmise kohta. Keel
on seega tähtsaim suhtlemisvahend.
See on kehtiv mitte ainult silmside või
raadioside puhul, vaid ka kõigi teiste
elektrise (telefax, telex jt.) puhul.

Mõelgem nüüd konkreetsemalt. Kui
kahe hõimurahva esindajad, keelesugu-
lased astuvad omavahel vestlusse, siis
a) püüab kumbki pool suhtlemiskee-
lena kasutada oma rahvuskeelt, taludes
võimalikke arusaamatusi ja vääriti
mõistmist eesmärgi nimel — vahetada
vajalikku informatsiooni;

b) mõlemad osapooled kasutavad
omavaheliseks suhtlemiseks mingit kol-
mandat keelt, näiteks inglise keelt.

Ega sellise suhtlemiskeelte valiku
kohta saa midagi paha öelda; kui mõ-
lemad osapooled kommunikatsiooni
lõpptulemusega rahule jäävad. Aga tei-
se juhtumi lähemal vaatlusel jõuame
järeldusele, et sellise käitumise on
põhjistanud mingi roostetanud «konks»
hõimuvaheliste vahel. Mõelgem: sajan-
d lähedased olnud rahvad, hõimu-
vad, kasutavad omavaheliseks suht-

lemiseks abivahendina võõramaist keelt.
Imelik! Mulle tundub selline käitumis-
mall tehnilikuna, üldise maailmameo-
kaasaminekuna. Kas soome ja eesti
keel on teineteisest niivõrd eraldunud,
et ei olda enam suutelised vajalikul
määral suhtlemiskeelt omandama? On
ju meie keeled nagu puu ühel ja sam-
al oksal, ainult erinevatel harudel.
Kas saab probleemi lahendamiseks mi-
dagi ära teha ja kes peaks seda tege-
ma? Ehk on soomlased (suurrahvas!)
siiani ses suhtes liialt laisad olnud või
tunnistanud eesti keele oskuse lihtsalt
ülearuseks?

Kõik eeltoodud asjaolud üheskoos
ongi minu jaoks olnud kaalukad mo-
tiivid eesti keelt õppida ja kasutada.
Paljud tuhanded kahepoolsed amatöö-
sided Eesti raadiojaamadega, isiklikud

kohtumised eetrituttavatega, Eesti pe-
rioodika ja ilukirjandus, eriti viimasel
ajal Eesti Raadio saated on olnud eesti
keele harrastuse pidevaks motivatsioo-
niks ja see on kasvanud üle üldiseks
kultuurihuviks. Mulle on alati suur ela-
mus töötada Eesti amatööridega eesti
keeles. Isegi Eesti maakaart on haka-
nud mulle jututama.

Seda kõike olen saavutanud harrastu-
sena, omal käel ja nõul. Iga uus kon-
takt toob harrastajale midagi uut juur-
de. Jään optimistlikult lootma, et me
igaüks leiame sellise töötamisemeto-
dika, mis kõige rohkem meeldib ja ra-
huldust ning rõõmu pakub.

Soovin lugejaskonnale selle uue aja-
järgu koidikul edu ning head aastat
1990!

PENTTI PAASONEN,
OH5US

nende kutsungitest aastail 1924—1940

millal kuudud (kuupäev, kellaeg).
andmed signaalide tugevuse ja loeta-
vuse kohta ja enda asukoht ning and-
med vastuvõtja ja antenni kohta. Nen-
dele andmetele lisati hiljem ka enda
«kutsung».

Viimase kohta selgitab K. O. Lees-
ment: «Kuna olime igasugustest, tol
ajal nappidest allikatest aru saanud, et
igal korralikul amatööril ka mingisugu-
ne «nimi» — loe: kutsungmärk — peab
olema, siis valisime ka endile kutsung-
märgid. Witally Aleksandrov-Suigussaar
TE2WA (loogiliselt initsiaalid). Mina
tegin sedasamamoodi: TE2OL.»

Ei ole täpselt teada, miks valiti ees-
liiteks (prefiksiks) tähed «TE». Tolle-
aegne Tallinna sadamas asuv ainuke
Eesti rahvusvaheline raadiojaam omas
kutsungi «AZA». On aga teada, et
1923. a. lõpul võeti amatöörjaamade

kutsungites kasutusele (rahvusvahelisel
kooskõlastatuna) riiki märkiv täht esi-
mese märgina (näiteks: A — Austra-
lia, B — Belgia, C — Canada, J — Ja-
apan, R — Argentiina jne.). Aastateks
1924/25 olid veel vabaks jäänud tähed
T, V, W, X.

K. O. Leesmendi oletusel võeti täht
«T» meie amatööride kutsungitesse
omaaegse Saksamaa raadioamatööride
organisaatori Rolf Formise soovitusel.
See tundub ka loogilisena, sest Saksa
kuuldeamatöörid kasutasid eesliidet
«DE» (Deutscher Empfänger — Saksa
vastuvõtja), sel eeskujul siis «TE»
— Eesti vastuvõtja.

Esimestest saatekatsetest on teada,
et 14. juulil 1925 katsetas K. O. Lees-
ment oma elukohas, Pärnus Aia tänav 6,
väikese sädesaaja lainepikkusel 200
—500 m. Kuuldavus oli umbes 2 km

ulatuses. Side ei olnud kahepoolne,
kuna katsete jälgijatel ei olnud saat-
jaid.

V. Aleksandrov lahkus 1925. a. sügi-
sel Pärnust ja läks Tallinnasse Sidepa-
teljoni ajateenistusse. Sõjaväeteenistusse
astudes ta muutis enda perekonnanime,
võttes endale ema neiupele perekon-
nanime — Suigussaar. Ta isa oli lan-
genud rindel I maailmasõjas.

1926. a. kevadel pidas V. Suigussaar
Tallinnast oma esimese raadioside lühi-
lainel (u 60 m) lampsaatjaga. See ama-
töörjaam omas esimesena juba trükitud
QSL-kaardi kutsungiga T2X. Ohel säili-
nud eksemplaril on V. Suigussaare enda
käega kirjutatud: «first sh.-wave in Es-
tonia» (esimene /amatöör/ lühilaine-
saaja Eestis).

(Järgneb)

Universaalne modem paketraadiole

1. märtsist 1990 on ka Eestis lubatud I kategooria amatööridel kasutada uutset sidemoodust — paketraadiot. RRTY ja AMTORiga võrreldes on paketraadio eelisteks info lähetamise kiirus ja üleantava teabe peaaegu saja-protsendiline õigsus.

Tavaliselt koosneb paketraadio aparaadikomplekt vastast (HF, VHF või UHF,) TNC-st (Terminal Node Controller) ja terminaalina kasutatavast arvutist.

Läänesakslased DL3RDB, DF3MH ja DL3MBT on koostanud «Commodore-64» jaoks vastava otstarbelise programmi «Digicom-64», mis asendab TNC-d. Seega oleks vaja ainult vasat, modemi ja «C-64».

Toodud modemi kirjeldus (DL-maa algupära) on teatud mõttes universaalne: sobib töötamiseks «C-64»-ga kui ka TNC-ga. Modemi sisu on AM7910 (uue mikro skeem — AM7911). Muud komponendid on asendatavad N. Liidus toodetuga. Skeemi võib veelgi lihtsustada, näiteks jätta sisend ilma op-võimendita, kuid siis väheneb modemi tundlikkus.

Modemi sisend «Audio in» ühendatakse vasa madal-sagedus-võimendi väljundiga ja välje «Audio out» vasa

mikrofonivõimendi sisendiga. Modemi väljund («RX-DATA», «DX-DATA», «RX/TX») ühendatakse «C-64» tagaküljes asuva pistikühendusega, mis on mõeldud kassetimagnetofoni ühendamiseks arvutiga. Joonisel toodud ühendusklemmide numeratsioon vastab «C-64» skeemile.

Takisti R2 väärtus sõltub kasutatava vasa mikrofonivõimendi tegelikust sisendtakistusest, seda peab siis valima.

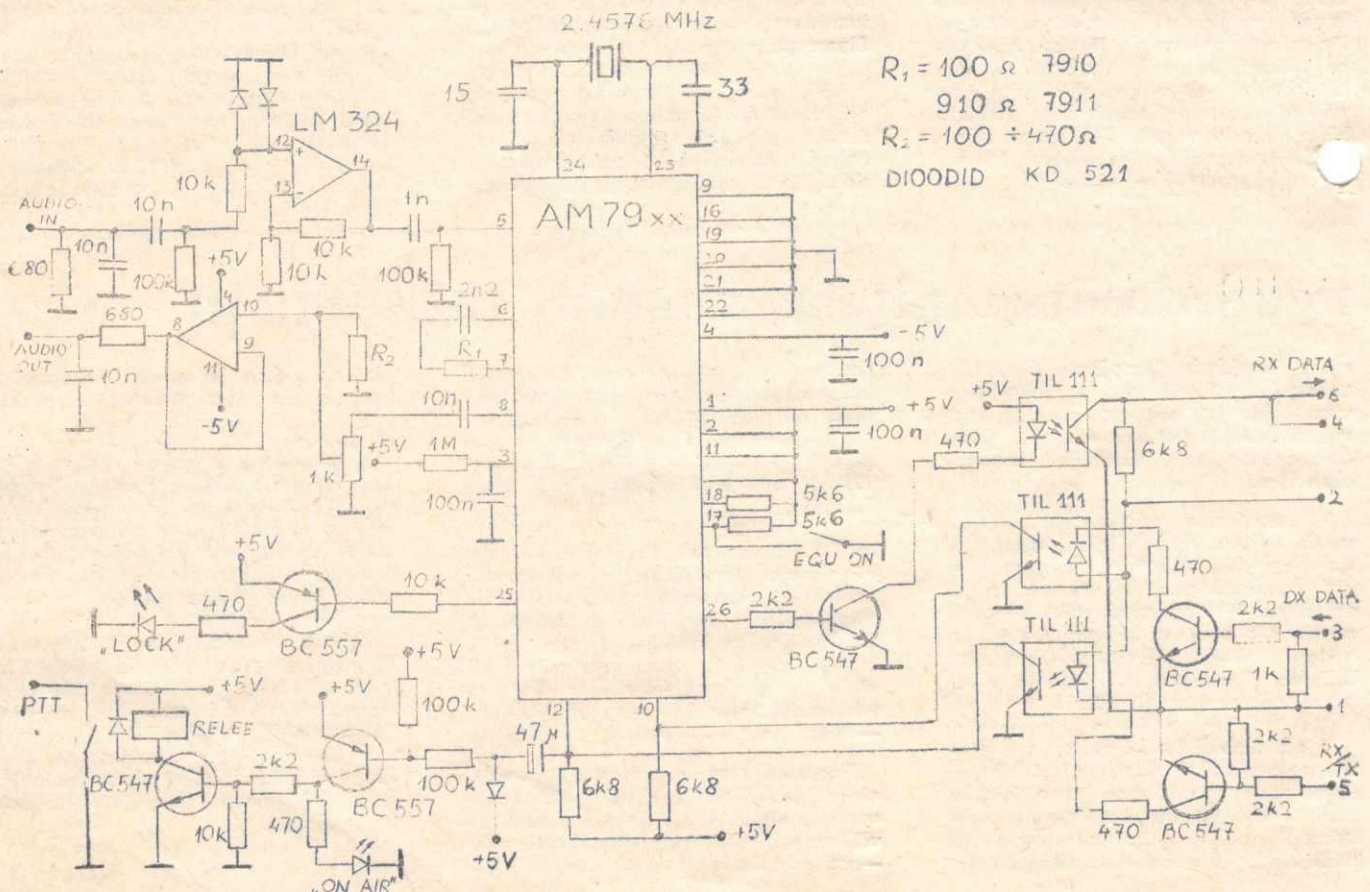
Kogu modem ei vaja erilist häälestamist. Tuleb ainult reguleerida vasa mikrofonivõimendajale mineva signaali tase, et mitte üle tüürida kasutatavat saatjat.

Modemi toiteks on vajalik keskpunktiga (maandatud) $\pm 5V$ toiteallikat. Voolutarve ei ületa 0,2 A.

Programmi «Digicom-64» on võimalik saada via ES2WX/ES2NX. Saadaval variandid kassetil või kettal. Lisaks programmile on pakumisel ka modemi kasutusjuhend. Seadme trükiplaate pakub vajajatele ES2NA.

Head pusimist!

NIGUL, ES2NX

KROONIKA '89

- 4.—5. veebruar — Eesti NSV Raadiosporadi Föderatsiooni aruande- ja valimiskoosolek Viljandis
- 16.—23. juuni — DX'PEDITION Ruhnu saarele, URØRWH 1.—2. juuli — ULL-amatöörade suvelaager Hiiumaal
14. juuli — ES/OH esiksidi 6 cm lainealal, ühtlasi esimene rahvusvaheline nii kõrgetel sagedustel. QRB 89 km, UR1RWX/A ja OH3CU/2
20. august — NL meistrivõistlustel ULL-sidepidamises võistkondlik esikoht Eestile. Individuaalselt üldarvestuses kuld UR2RRR (ES2RR), hõbe UR2RJ (ES2RJ) ja pronks UR2RDJ (ES1DJ)
- 1.—3. september — «Sõpruse» karikavõistlustel peilimisjooksus NL koondvõistkonna koosseisus HM-maas Margus Meitusele viis medalit
- 28.—29. oktoober — Uus Eesti tippmark 10M PHONE klassis — üle 1,1 miljoni punkti CQ WW DX CONTESTIS, UR2RE (ES7RE)
- 25.—26. november — Uus Eesti tippmark CQ WW DX CONTESTIS klassis MULTI OP-SINGLE TX. Kokku 4084 QSO, 689 kordajat ja 6 508 294 punkti, UR1RWX (ES2WX/ES2W)
1. detsember — II infopäev. ES-eesliidete kasutusele võtmise korra arutelu ja lõplik otsus ülemineku kohta alates 1. jaanuarist 1990
10. detsember — Esimene paketttraadio (P-RDO) 100% vastuvõtt Eestis. 144,65 MHz, UR2RNX (ES2NX)

QSL via . . .

3C1AG SMØAGD
3C1EA EA4CJA
3CØGD SMØAGD
3D2RY OH1RY
3D2XX WB6GFJ
3D2YY JH4IFF
3W5JA JH7JPZ
3Y5X LA6VM
4U1UN NA2K
4UØUN NA2K
5C2CW F2CW
5H3JM VE3HDX
5H3TW K3ZO
5K1R HK1LDG
5NRK HB9WU
5Ø8VT K5VT
5U7QL YASME
TU4BR/5U7 KN4F
5W1HK JL3UIX
5W1ML OH4ML
5W1TL WA4TLI
5W1VK AA4VK
5Z4BI W4FRU
5Z4MR N4GNR
6D2KB XE2KB
7P8DP W8JBI
8P6QA KU9C
8P9X K4FJ
8P9HT K4BAI
8Q7DB FDXF
9G1VM LZ1KVZ
9H3LF G4VXE
9M2AX JA5DQH
9M6OO N2OO
9M8XX JA5DQH
9N9ØILY JN1XWO
9Q5DX KQ3S
9Q5TE SMØBFJ
9VØJH1FVE JH1FVE
9VØYC K9EL
9Y4VU W3EVW
A22EC DF3EC
A22FN W1LQQ
A25D LU8DZE
A35EM JR1FYS
A35VB OH3GZ

A92QL YASME
C35FW C53AA
C6A/AA5AU AA5AU
CEØZIG NR8J
CN2CW F2CW
CN8FC WA4QMQ
CNØA F6EEM
CNØS FDXF
CQ8M CT1BOH
CWØL CX4CB
CR6AHU CT1AHU
CSØCDL CT1CDL
CU2AK W3HNK
D68JL AK1R
D68TW K3ZO
DX1A DU1AU
EA9EA EA7LQ
EL2CX N2AU
FG5BP KA3DSW
FK/JA1CMS JA1CMS
FC1GS/FOØ FDXF
FP/G3CMD VO1FB
FR5QT F5QT
FS/KC1F KC1F
FS5R W7EJ
FS5T A17B
FS5DX WB7RFA
FV9NDX F6AJA
FW/SM7PKK SM7PKK
FY5EM F6BFH
FY5EW F6BFH
FY5YE W5JLU
FYØP FY5AN
GJ6UW G3XTT
H2ØA 5B4USA
HC8U W6UE
HI9UD HI3AMF
HJ1S JL HK3JJH
HKØBKX WB9NUL
HT3A SMØKCR
HU1A YS1MAE
HUØWDX IØWDX
HX1DX F6GMB
N2IOE/J3 DK7UY
J34WG W5PWG

M Ü Ü N:

RX «R-250M» ja «R-250M-2» — tel.: Pärnu 42188 (Tomingas)

Mikro-TRCVR («Radio» nr. 6) trükiplaate — 200090 Tallinn, p/k 256, ES2NA

RX «R-250M-2», «R-675P» ja mikro «RK-86» või vahetada AB TRCVR-i vastu — tel. (k): Tallinn 424797, ES1RMK

GU-50 (palju rohkem, kui üks!) — teated via ES1CW

O S T A N:

AB PA 200W — 203006 Harju raj., Viimsi p/k 13, ES2NT

10M TRCVR 10W — 203053 Harju raj., Keila p/k 81, ES2RLZ

B-1 korpuses 500KHz kvartse (2 tk.) — 203053 Harju raj., Viimsi p/k 13, ES2RJ

10M või 160M TRCVR, vastu pakun mikro «RK-86» montaaži valmis komplekti — tel.: Tartu 97594 (k), ES5RGZ

TEADMISEKS

REISIMEESTELE:

SRAT — Suomen Raadioamatööri-tarvike Oy tel.: (90)-5625973 Hki

Veikon Kone Oy — tel.: (90)-440011, (90)-493027 Hki

TVA — Televisioapu Oy — tel.: (90)-730970 Hki

Uranus Tuonti Oy — tel.: 964-387313 Lapua

1989. a. lõpul olid pakkumisel:
IC-2E — tel.: (90)-254199 OH2DB
IC-202S — tel. (k): (90)-658717

OH2BDF
TS-520 + lisa VFO — tel.: 931-791517 OH3HM
TS-830S — tel.: 957-520462 OH4MI
FT-747GX — tel.: 917-878412 OH3RF

QSL via...

J37DX W8KKF
 J52UC WA8JOC
 KJ8G/J6L KJ8G
 K9BQL/J6L K9BQL
 J6LSC N9AG
 J79DX AA5DX
 K4PJ/J8 K4PJ
 VE3CPU/J8 VE2CPU
 J8ØA W5PWG
 KC6AA KQ1F
 KNØE/KH3 K9UIY
 KF7TQ/KH7 KAØMKF
 AH2BE/KH9 KA6V
 KP2A/KP5 N6CW
 NY6M/NH4 NY6M
 KX60I KX6BU
 LUIZA LU2CN
 P4ØV AI6V
 PAØGD N2MM
 PJ2U NK4U
 PJ4U K3IPK
 PJ8T K4PI
 PYØBI W4BAA
 S79YA K4UTE
 S9AGD SMØAGD
 G4WYG/ST2 G4OHX
 T28RW ZLIAMO
 T32BE WC5P
 T32BI KH6DFW
 T32BO WD5F
 TL8CM DL8CM
 TL8SC K4UTE
 TG9GI IØWDX
 TG9NX N4FKZ
 TT8CW F2CW
 TT8GA FDXF
 TYØAS IT9AZS
 V21CW KA2DIV
 V31B V31BB
 V31EJ KBØG
 V31JY WCØW
 V31TP WCØW
 V47K WB2P
 V47QQ W9QQ
 V63DX JA7HMX
 V63JC KC6JC
 V63YP K1XM
 VK9AE K1JB
 VK9AD W3HNK
 VK9LV K1JB
 VK9YA W5ODD
 VP2E/JA2EZD JA2MNB
 VP2EC N5AU
 VP2VI AB1U
 VP5P WN5A
 VP5Z W3HNK
 VP5LJ WN5K
 VP8AQK G4WWP
 VP9AD W3HNK
 VQ9LW WA2ALY
 VY2AC VE1CIT
 XT2AW KN1DPS
 XT2BX DL1HH
 XT2KG YASME
 XW8CW F6HIZ
 XW8DX F6HIZ
 XW8KPL YB3CN
 DF3EC/Z2 DF3EC
 ZB2X OH2KI
 ZD7VC WT8S
 ZD3VJ G4ZVJ
 ZF2OA KD6WW
 ZF2OR/8 NR1R
 ZK2Y OH1RY
 DF3EC/ZS9 DF3EC
 FDXF — P. O. Box 88,
 F-35170 Bruz France
 YASME — P. O. Box 2025,
 Castro Valley CA,
 94546 U.S.A.

PAUL SAMMET

19. X 1910—3. XII 1989

Korvamatu kaotus on tabanud meie raadioamatöride peret. Igavikuteledele on lahkunud üks oma-riikluseaegse Eesti Raadioamatöride Ühingu aktiivseid organisatooreid.

Paul Sammet hakkas tegelema raadiotehnikaga juba Läänemaa Ühisgümnaasiumi õpilasena Haapsalus. Ta tulekul raadioamatöride, tollal väikesearvulisse ning üsnagi kinnisesse, perre oli määravaks tutvumine Alex Rähnaga (tollal unilis ES3DW) 1929. a. algul Eesti II Raadiotööstuse Tallinnas. Temaile omase püsivusega isõppimise teel ette valmistades sooritas ta raadioamatööri eksami.

1936. aastal asus ta elama Tallinna. Sama aasta juunikuus võeti ta vastu Eestis Raadioamatöride Ühingusse, novembris sai Postivalitsuselt kut-

AVO SIREN

8. I 1955—25. XII 1989

Ootamatu surm viis meie hulgast Avo SIRENI, ex UR2RHF. Suurema osa oma lühikesest elust pühendas ta raadioharrastusele, sealhulgas eriti sidepidamisele lühi- ja ultralühilainetel.

Huvi raadiotehnika vastu tekkis Avo juba Sillamäel algkoolis. 1968. aastal asus ta elama Vaimastverre ning tekkisid esimesed sidemed Jõgeva rajooni raadioamatöridega. Avo esikside oli 1970. a. maikuus. Samal aastal omistati talle SWL-kutsung UR2-083-533. Entusiastlik teutemine kuuldeamatöörina andis tulemuseks üle 200 kinnitatud DXCC-maa ja ligi poolsada diplomiti.

Pärast Tallinna Polütehnikumi lõ-

sungi ES7D. Järgneval aastal valiti ta ERAÜ juhatusse, kus ta oli sekretär ja ühingu tagasihoidliku, rotaprinttrükkis väljaantava infolehe «ERAÜ Ringkiri» toimetaja kuni 1940. a. lõpuni. Peale ametlike ja tehniliste teadete oli infolehes «Ülevaade ES hamide tööst ja saavutustest». Töö rubriik oli, tänu P. Sammeti huumorimeelele, alati koostatud mõnusa sõbralikkusega ning muhelusi esile kutsuvalt.

Sõjaeelsetel aastatel ilmus raadioajakirjades tema sulest mitmeid raadioamatörismi tutvustavaid ja sellesse kaasahaaravaid artikleid. Näiteks: Lühikesed lained — kauged rannad. («Raadioleht» 1939, nr. 8). Kui vaid isa Heaviside lubab... («Raadioleht» 1939, nr. 13) ja mitmed teised.

Tema elaval kaastegevusel hakkas Riigi Ringhäälingu «Raadiolohes» 1939. aastal ilmuma igakuune lisa «Raadiotehnika nurk», mille väljaandmisel peeti silmas õppiva noorsoo huvi raadioamatörismi vastu. Esimestes numbrites avaldatigi P. Sammeti koostatud lihtsa lühilainevastuvõtja ja -saatja ehituskirjeldused algajatele. Need osutused populaarseteks nii tolaegsete kui ka sõjajärgsete aastate noorte amatöride seas.

1941. aastal sattus temagi stalinliku muserdusmasinavärgi haardesse. Sellest vabanes viiekuumendate aastate lõpul ja asus elama Tartusse.

Seal oli tegev kohalike sideveteranide üritustes. 1973. aastast kuulus Eesti Raadiospori Föderatsiooni ajaloomisjoni liikmeskonda. Aastatepikkuse uurimistöe tulemusena valmis tal 1977. aastal mahukas käsikirja teemal «Raadioamatörismi tekkimine Eestis ja selle areng 1924—1940» (145 lk.).

Paul Sammet on oma sõbraliku iseloomuga ja elava tegevusega jätnud endast püsiva mälestuse nii kaasaegsetele sõpradele kui ka tulevastele Eesti raadioamatöridele. Ta oli elu lõpuni huvitatud Eesti raadiospori arengust ja edusammudest.

HENNO USTAV

petamist 1974. a. pöördus Avo tagasi Jõgevale. Kutsungi UR2RHF valdajaks sai ta 1977. Seda kutsungit oli tihti kuulda eetris ja see sai tunnuse kolleegidele nii Eestis kui ka paljudes riikides välismaal. Nende peaaegu järgitult raadiospori pühendatud aastate jooksul ulatus töötatud ja kinnitatud maade-territooriumide arv üle 200 ning diplomeid rahvusvahelise DIG-klubi liikmele vääriliselt.

Võistlussporidiga tegelemise kõrval leidis Avo ka aega raadioringi juhendamiseks Jõgeva Pioneerimajas. Tema käe all õppisid raadiotelegraafi mitmed noored, kes hiljem alustasid ka eetris töötamist.

Tema kasvandikele ning ka teistele Jõgeva raadioamatöridele jääb Avo SIRENI meelde kui alati abivalmis ja elurõõmus kolleeg.

Jõgevamaa raadioamatörid

«ES-QTC» — ALMAVU Eesti Vabariikliku Raadioklubi väljaanne Peatoimetaja Arvo Kallaste, ES1CW

Tegevtoimetaja Jaan Nikker, ES3GZ
 Toimetuse aadress: 200090 Tallinn, postkast 125, tel. 449312

Trükiarv 2x500. Maht 1 trk. p.
 Tasuta. Tellimuse nr. 978
 Rapla Trükkikoda, Kalda t. 2.